

Murska Straža

Glasiilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica številka 184. — Telefonska številka 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred za vse leto 15 K, za pol leta 7 K 50 v., za četrt leta 3 K 80 vin.

Inserati: Ena petstolpna petitvrsta (prostor 3 mm visok in 54 mm širok) 80 vinarjev. Pri večkratni objavi primeren popust.

Poštenje pa delo.

Tihotapstvo in verižništvo je vedno cvelo ob mejah — tudi v naših krajih se še marsikateri dedec rad pobaha, kako je hodil na Hrvaško in na Ogrsko po tobak. Tistikrat je to bila odpustljiva slabost kmečkih korenjakov, ki so kaj uživali v tem, če so mogli finančarje ugnati v kozji rog in z bremenom cenega tobaka uiti čez mejo. Martina Krpana, dobrega znanca naše šolske dece, je sam cesar zalotil pri vtihotapljanju soli. Takrat je to bila idila, dandanašnji pa se je tihotapstvo razvilo v ljudsko zlo, ki nam škoduje gospodarsko in pravno. Tihotapci in verižniki so postali prava pravcata internacionala, kmalu bodo menda tudi organizirani, in če pride do stavke?

Dolž ob italijanski meji tihotapijo in verižijo z blagom. Italija ima več manufakture in drugih sličnih potrebščin nego je premoremo mi — in tihotapci pravijo, da so patrijoti, če nam blago spravljajo čez mejo. Še večji patrijoti pa so menda kupčevalci, ki skrbijo, da to blago ne strohni v kakih skrivnih skladiščih. Pri nas na severni meji se tihotapi večinoma z živili. Naš nemški sosed — deloma tudi madžarski — je slab, ubog in izstradan. V Avstriji več kot polovica otrok umrje vsled nezadostne hrane; državniki so na potu za kruhom in boljšim denarjem — o praznikih je na mizi konjsko meso in ovseni kruh. Pri njih so mamice usmiljenih src, pa ker nam ravno ne prede trda za vsakdanji kruh, se lahko seveda kaj »malega« odstopi, zakaj tako ne plačuje nihče kakor plačujejo tihotapci. Obmejni tihotapci črpajo svoje »zaloge« iz notranjosti, ali da se poslužimo vojaškega izraza, iz etape, in tja se zopet steka več močnih tokov iz zaledja. Vse hoče drago prodajati in vsi hočejo dobro zaslužiti, živila, ki se vtihotapljujejo čez mejo, obremene sicer žepe nemških tovarišev, ampak pri nas je posledica, da rastejo cene. To se dogaja vsak dan in vsak dan gredo tisoči preko meje. V Avstriji se vrši proces obratno; tam živila prehajajo iz desetih rok v eno in te prištevajo zadnjih 100% k ceni. Kdo zamore kupiti kilogram masti po 120—150 K? Dunajski delavec, uradnik, nastavljenec ne, če bi tudi prišla do njegovih rok. Nabavi si lahko zgolj bogataš, ki razsipuje s denarjem. Bogataš živi, a delavec in njegova deca hira, gineva od gladi.

Tihotapstvo in verižništvo je narodna sramota, ker je nepošteno in prepovedano; je greh na ljudstvu, ker navija cene in dviga draginjo; je poguba, ker množi brezdelje, pohajkovanje in večkrat vodi k zločinom. Tihotapci in verižniki vsakomur izmed nas kradejo iz žepa, zapravljajo našo čast in še vedno časte boga vojne. Delajmo rajši na to, da bo država sama dobavila in nam oddajala najpotrebnejše inozemsko blago in sama odpravljala odvišna živila onim, ki stradajo. Postopače poženimo na delo. Dovolj ga je na naših poljih, tovarnah in rudokopih. Nikomur ne bo treba stradati, ampak dela naj. Le tako bomo prišli polagoma na pot, ki pelje k trajnemu izboljšanju naših razmer.

Ne pozabimo!

Med vojno se je pri nas mnogo razpravljalo o najvažnejših nalogah po sklepu miru. Več nalog nam je postavila vojna in njene raznotere posledice, druge pa smo imeli v pasivi našega narodnega življenja že zdavnaj in jih je vojna le upravičila, dokazala, vtisnila jim pečat nujnosti. Tako smo govorili na pr. o splošnem izboljšanju javnega življenja, o boju proti alkoholizmu, sušici in spolnim boleznim, o uvedbi raznih socialnih reform, o organizaciji javne dobrodelnosti itd. Brez dvoma so vsa ta vprašanja velikega pomena za naš bodoči razvoj. Izogniti se jim ne bomo mogli, zakaj v bilanci narodnega življenja so to številke, katere lahko prištejemo ali odštejemo, ne moremo pa jih izpustiti.

Boj proti pijančevanju smatramo za prvo nalogo, katere se bomo morali lotiti je ena najtežjih in podlaga vsem ostalim. Lansko leto se je vršil v Ljubljani velik tabor »Svetevojske«, ki je pokazal, da se ljudje različnih naziranj in smotrov stikajo v gotovih točkah, in prva med njimi je protialkoholno gibanje. Na taboru se je sklenilo, da se Sveta vojska reorganizira in prične z velikopoteznim delovanjem. Žal da je ostalo večidel samo pri sklepih. »Sveta vojska« ni našla dovolj podpore v javnosti in tudi naše politične stranke niso dale protialkoholni misli onega mesta ki ji po pravici pripada. In vendar imamo ravno tu toliko kričečih dolgoy napram sebi in naši bodočnosti, da je protialkoholna akcija merilo naše zrelosti in moralne dorastlosti. Zlasti Slovenija zavzema na tem polju važno mesto, ker ima najmanjše število analphabetov. Res je sicer, da se je pri nas že mnogo pisalo o alkoholizmu, njega škodljivem vplivu na zdravje, nrvnost, duh in energijo; res je, da bi velik del naše inteligence zavestno prikimal, če bi kdo stavil vprašanje o alkoholu kot največjem škodljivcu našega naroda — ampak vse to je suha teorija, ki nam noče preiti v meso in kri. Vse čaka, kaj bo storila vlada. To pa je napaka, zakaj vlade so redkokdaj zdravile moralne bolezni kakor je pijanstvo in če so jih zdravile, tedaj so delale kakor jezdec, katerim so drugi vkrotili konje in dali vajeti v roke.

Čudno je to: vsi spoznavamo, da v alkoholizmu tiči velikansko narodno zlo in vendar imamo prezirljiv smehljaj za one, ki se spravljajo na mejdan s tem zmajem. To je usodna nedoslednost, prav kakor je nedoslednost, če se misli, da je boj naperjen proti vinogradnikom, krčmarjem itd. Če se ti ljudje hočejo poistovetiti z pijanci, tedaj so res nasprotnem taboru. Popolna abstinenca je za nas ideal, treznost pa brezbogojna dolžnost. Interesi vinogradnika in poštenih krčmarjev niso niti najmanj ogroženi; ti bodo k večjemu morali opustiti oziroma spremeniti kako reč, ki je v zvezi s pijančevanjem: vinogradniki bodo morali gojiti zlahtnejše trte za izvoz grozdja in dr., krčmarji pa posvečati več skrbi kuhinji itd.

Prva skrb nam mora biti, da si vzgojimo generacijo, ki ne bo gledala na to vprašanje s stoterimi predsedaj, kakor gleda današnje pokolenje. Začeti je treba pri mladini. Že malo dece moramo prepričati, da je pijanstvo zoprna stvar in če je metodika pouka dobra, bomo videli, da je to ena najbolj živih predstav

otroške duše. Ta prvotni vtis morajo po izstopu iz šole gojiti vsa izobraževalna društva in telovadna društva (Sokoli, Orli), ki morajo strniti v svojih vrstah brezpogojno samo trezne ljudi. Treba bo ne le protialkoholnih odsekov marveč vzgledov in čim več vzgledov. Mimogrede omenimo, da je prva dolžnost izobraževalnih in telovadnih društev, da se pri svojih prireditvah kolikor le mogoče izogibajo gostilne, kjer se točijo alkoholne pijače.

Ne pozabimo, da imamo to vprašanje še vedno pred seboj. Ako ne odpravimo pijančevanja, ne bomo mogli našemu naraščaju vcepiti zdrave spolne etike, naš boj proti sušici bo jalov, socialne reforme brezsmiselne in vse naše narodno življenje bo pogreznjeno v tistem močvirju, kjer se nahaja sedaj. In če bomo šli še globočje? Hic Rhodus, hic salta! B. B.

Politični pregled.

Jadransko vprašanje. Zadnji dnevi so razočarali tudi ono peščico optimistov pri nas, ki so se nadejali, da bo antanta vsaj skromno mero pravičnosti razrešila naš spor z Italijani. Mi sami smo odstopili od načela narodne samoodločbe in politične pravičnosti ter predložili naše zahteve s tako popustljivostjo da bi ne trebali francoskih in angleških diplomatov zvati za svoje »strice«, če bi bil ta predlog sprejet. Toda dobili smo — ultimatum. Tekom štirih dni se mora naša država odločiti, ali sprejme angleško-italijanske predloge ali pa prepusti Italiji, da uveljavi londonsko pogodbo iz leta 1915. Kako izgledajo ti predlogi smo poročali že zadnjič, o londonski pogodbi pa je znano, da priznava Italijanom vse tisto ozemlje, katero so po preyratu zasedle njihove čete. Na ta način bi izgubili precejšen del Dalmacije, del Kranjske, vso Istro, Primorsko in Goriško. Če se pa odločimo za antantin predlog, žrtvujemo Reko, Primorsko, Goriško, ohranimo pa del Kranjskega, Dalmacije, nekatere otoke ter železniško progo Logatec-Reka. Odločitev je zelo težka. Predlagana meja je tudi v vojaškem oziru za nas brezupna, ker omogoča Italiji, da na en mah zasede celo Slovenijo, ne da bi mogli mi pripraviti uspešno obrambo. Kakor pravijo zadnja poročila, je naša vlada zaprosila za podaljšanje roka za odgovor na ultimatum. Ko pišemo te vrstice, še ni znano, kako je padla odločitev. Pričakovati je, da bo vlada odklonila antantine zahteve. Politične posledice si lahko mislimo. Ampak imeli bomo zavest, da smo žrtva imperijalistične ropateljnosti in če pravičnost vendarle zmaga, bo zmagala tudi naša stvar. Po vsej državi se vrše zborovanja, kjer prebivalstvo ogorčeno odklanja strašno nasilje antantnih mogotcev nad našim narodom.

Madžarska mirovna pogodba. Madžarska delegacija je odpotovala iz Pariza in dospela v Budimpešto. Samoumevno je, da so visokorodni grofje, ki tvorijo po večini to delegacijo, v led trdih mirovnih pogojev hudo potrli in ponižani. Navzlic temu upajo, da bo vrhovni svet proučil njihove pripombe in v zadnjem trenutku omilil mirovne pogoje. Medtem so se v Parizu zedinili Rumuni, Čehi in Jugoslovani, da bodo skupno nastopili p

šefu madžarske mirovne delegacije grofu Ap-ponyu, ako bi se ta vrnil z novimi zahtevami v Pariz. Zanimivo je, da so Madžari pripeljali s seboj cel štab raznih politikov in zastopnikov »neodrešenih krajev«, hoteč napeti vse moči za vzpostavitev stare Ogrske. Toda vsi ti modrijani so se morali žalostnih obrazov vrniti nazaj v Arpadovo deželo, zakaj v Parizu ni bilo nobene dela za njih. Na vsak način imajo Madžari hudo smolo, ker ne morejo oprati zamorca, da bi postal bel.

Evropa in Rusija. Trije ruski generali Kolčak, Denjikin in Juđenič, vsi pristaši starega carističnega režima, so si prizadevali, da z močno ofenzivo strmoglavijo boljševizem. To se jim ni posrečilo. Danes imamo od njihovih armad samo še ostanke, boljševizem pa stoji trdneje kot kedaj poprej. Za temi generali je stal zapadno-evropski kapitalizem, ki je dolga desetletja izsesaval veliko, nerodno se obračajočo Rusijo, pa pomješčikov knut in vzpostavitev stare gospodarske in socialne bede. Zato je ruski narod odklonil poskuse Kolčaka in tovarišev, ne da bi stem priznal edinozveličavno vlado Lenina. Če je ta domneva pravilna, tedaj se je ruski narod povzpел v resnici visoko in ga mali slovanski narodi najlažje razumemo. Zadnje dni pa je brzjav objavil službeno vest, da je Lloyd George izdelal osnovo za sporazum z boljševiško Rusijo. Anglija in sovjetska Rusija ste v pogajanjih. Ta dogodek je velepomemben v kljub temu, da z druge strani prihajajo poročila, da Anglija mobilizira proti milijonski rdeči armadi, ki namerava zasesti Kavkaz ter si na ta način odpreti pot v zahodnoazijske dežele in doli v Indijo. To je seveda za Anglijo, ki politično in gospodarsko obvlada skoraj vso Azijo, življenjskega pomena. Z druge strani pa je velevažno za Anglijo kakor za ostalo Evropo, da se čimbelj pospeši obnove trgovskih odnosov med Rusijo in drugimi državami. V tem oziru je vrhovni zavezniški svet že storil potrebne korake. V svoji seji dne 16. t. m. je sklenil, da obnovi izvestne trgovske odnose z ruskim narodom ter dopušča izmenjavo blaga na podlagi vzajemnosti med ruskim narodom in zavezniškimi ter nevtralnimi deželami. Posredovale pa bodo ruske kooperativne organizacije, ki so danes največja ruska organizacija. V Rusijo se bode uvažalo tekstilno blago, zdravila in poljedelski stroji v zamenjo za žito, lan, les in nafto, katerih predmetov ima Rusija v izobilju. Boljševiška vlada še sicer ni podala nobene odločne izjave, vendar se pričakuje z gotovostjo, da bo sprejela to ponudbo kapitalistične Evrope, ker bo s tem silno ojačala svoje stališče na znotraj in na zunaj. Utrditev boljševikov vzbuja pa povsod mnogo strahu; Poljska je odredila splošno mobilizacijo, ker se boji, da bodo spomladi vpadli na Poljsko. Angleške priprave smo že omenili. Tako vidimo zopet, da brez Rusije ni in ne bo miru v Evropi. Rusko vprašanje bo moralo biti rešeno. Tudi mi Jugoslovani moramo mu posvečati posebno pozornost, zakaj zapadnoevropski »zavezniki« so nam nastavili nož na vrat in obdani smo od samih sovražnikov. Naša edina pomoč in zaščita lahko postane velika demokratična Rusija, pa naj ima to ali eno obliko.

Neodrešena domovina.

Koroški plebiscit. Zagrebški »Domovini« poročajo z demarkacijske črte, da se bo vršil koroški plebiscit bržkone šele meseca maja. Gotovo je, da bo v coni A, ki je zasedena od naših čet, izpadel ugodno za nas, pa bomo dobili najlepši in najbogatejši del Koroške. Pa tudi v coni B, ki je pod nemško upravo, se opaža močno gibanje v prilog nam. To je posledica bede, ki vlada v Avstriji, katera ne le da se ne more dvigniti, marveč vedno bolj propada. Ljudstvo v avstrijski (B) coni uvideva, da je v Jugoslaviji vsega v izobilju, dočim ono mora stradati in trpeti na pomanjkanju najpotrebnejšega. Zlasti v Celovcu je razpoloženje za Jugoslavijo zelo ugodno, zakaj Celovec je — če ostane Avstriji — gospodarsko izgubljen, ker je odrezan od svojega naravnega zaledja, od jugoslov. dela Koroške. Zanimivo je, da so v Celovcu vsi obrtni in trgovski krogi ter delavstvo za Jugoslavijo. Prvi zato ker jim je znano, da bodo imeli v Jugoslaviji vse pogoje

za napredek, dočim je ta v Avstriji nemogoč, delavstvo pa zlasti zaradi živili. Eni in drugi tudi vsled tega, ker uvidevajo, da se Jugoslavija stabilizira in urejuje, kar spričuje zlasti dviganje vrednosti jugoslovanske krone dela v Celovcu največjo agitacijo za nas. ... V Celovcu se nahaja medzavezniška vojna misija. Angleži pogosto prihajajo k nam, pa tudi preko naše črte in se dobro razumemo z njimi. Italijani ne pridejo nikdar. ... Dopisnik opozarja še enkrat, da je Celovec brez nas izgubljen ker leži za streljaj daleč od naše meje, njegov vodovod in električna centrala sta v naših rokah, pa tudi odrezan bi bil od svojega naravnega ozadja. Vsled tega se v Celovcu močno agitira za Jugoslavijo.

Goriški in primorski Slovenci. »Goriška Straža« piše: »Bilo je nujno potreba, da smo se združili. Kdor bi hotel hoditi v teh resnih časih svoja pota, naj se poda rajši za demarkacijsko črto! Mi moramo biti kakor en mož, kakor ena roka, ki vihti orožje nad tistimi, ki bi hoteli našemu narodu škoditi v pravični stvari, v narodnem in kulturnem oziru. Pozivamo vse, zlasti inteligente, ki so našega mišljenja in ki se morda nahajajo še v begunstvu, naj pretržejo »dopust« in naj se podajo na svoje mesto. Jugoslavija, naj pošlje naše može domov. To je naša resna zahteva! Ugleden Italijan, ki spoznava krivičnosti, ki se gode Slovincem in ga to kot omikanca boli, je rekel piscu teh vrstic: »Slovenci, organizirajte se!« Dobil je odgovor: »Naša organizacija je izvedena. Mi smo pripravljene!«

Tedenske novice.

Ponovno opozarjamo na Planinski ples, ki se vrši v kljub protiagitaciji v nedeljo dne 1. februarja 1920 v vseh prostorih nekdanje kazine v Mariboru. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina v predprodaji za člane 12 K, za nečlane 20 K, pri večerni blagajni na dan plesa za člane 15 K, za nečlane 25 K. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Vsaki član prinesl izkaznico za leto 1920 s seboj, da te legitimira. Gorski, oziroma podkovani čevlji zabranjeni.

Iz uredništva. Današnja številka »Murske Straže« je zadnja, katero je uredil dosedanj urednik B. Borko.

Naša deželna vlada. Listi poročajo, da bo prihodnji teden imenovana deželna vlada za Slovenijo. Dosegel se je sporazum med Jugoslov. demokrasko in jugoslov. socij. demokrasko stranko. Dosedanji predsednik dr. Žerjav najbrž odstopi in je verjetno, da pride na njegovo mesto minister dr. Kramer.

Preosnova kabineta? »Obzor« prinaša vest, da je vlada, potom predsednika Nar. predstavništva Draže Pavlovica podala izjavo, da je pripravljena za pogajanja glede sestave najširje koalicijske vlade.

Sporazum z rudarji v Trbovljah. Ker je vlada zažugala z najstrožjim nastopom proti politično nahujskanim rudarjem v Trbovljah in je že dala zapreti jame, so delavci prosili, da se premogovnik zopet odpre in obljabili, da takoj začno z normalnim delom. Delavstvo je sprejelo vse vladne pogoje ter se vrnilo na delo.

Komisija za uredbo meje. Iz graških listov povzamemo, da bo prihodnje dni imenovan zastopnik Avstrije v komisiji za uredbo meje po § 29 senžermenske mirovne pogodbe. Vlada tvega med dvema kompetentoma: nekim Štajercem, za katerega so prosile obmeje občine (: dr. Kamnikar?) in nekim dvornim svetnikom, ki je svoječasno deloval pri namestništvu v Trstu in obvlada mnogo jezikov. — Kaj pa pri nas?

Zadružni tečaj priredi v Mariboru zadružna zveza. Vršil se bo v času od 23. februarja do 1. marca t. l. v dvorani Delavskega društva, Flösserg. 4. Na sporedu so predavanja o zadružništvu in poslovanju zadrug, o sestavi bilance itd., vmes pa praktičen pouk o poslovanju in knjigovodstvu posojilnic, gospodarskih zadrug in dr. Pouk se vrši vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldan. Udeleženci naj se javijo do 31. t. m. na naslov: zadružna zveza v Mariboru, Šilertjeva ulica 10 ter naj naznačijo, ali se jim naj priskrbi stanovanje.

Osebna vest. Gospod Ivan Malgaj, postaje-načelnik, je imenovan nadrevidentom. Čestitamo!

Kaj je novega po svetu. Vlaki v Nemški Avstriji od 26. t. m. naprej zopet vozije. — Nemškega cesarja Viljema bo Nizozemska morala izročiti Angliji ter bo zaslišan in sojen v Londonu. — V Italiji se širi železničarska stavka. Vlada je proglasila v velikih mestih obsedno stanje, ker sicer ni stavkam ne kraja ne konca. — Italijani so podpisali 11 milijard narodnega posojila. Koliko bi se podpisalo pri nas? — Na Japonskem se zelo širi španska bolezen. V glavnem mestu Tokiju je obolelo 200.000 oseb. Vsak dan umre približno 1700 ljudi. Vlada je odredila, naj ljudje nosijo maske proti plinu, da se obvarujejo bolezni. Pač žalostna maškerada. — Palestino obnavljajo Angleži. Ministr. predsednik Lloyd George je te dni odpotoval tje, da se prepriča o vzpostavitvenih delih. — Tudi na Turškem imajo ministrsko krizo. V tem oziru so se izenačili s vsemi evropskimi državami. — Avstrija pričakuje izdaten kredit od Amerike. Senatu se je predlagalo, naj dovoli kredit v višini 70 milijonov dolarjev. Odlomitev še ni padla. — Nemci in Čehi so se povodom zadnjega Rennerjevega obiska v Pragi sporazumeli v raznih gospodarskih in političnih vprašanjih. V slučaju vojne med Čehoslovaško in Madžarsko se sme vojni materijal iz Avstrije pošiljati samo na Češko. Če bo potrebno, bodo čehoslovaške čete zasedle nemško zapadno Ogrsko. — Daleč doli v Afriki so se spoprijele francoske čete in Arabci. Zmagali so baje Arabci. — Tudi Angleži imajo križ z Indijci. Na indijski meji se je vršil oster spopad; angleške izgube iznašajo 380 mož. — V Budimpešti, na Tirolskem in drugje se je že pojavila »nona«, t. j. bolezen, podobna španski, ki začenja z pospanostjo in konča večinoma s smrtjo. Bog varuj, da še napade naše kraje. — V Budimpešti so nekemu trgovcu zaplenili 20 vagonov ruskega čaja v vrednosti 30 milijonov kron, dalje čokolade za 20 milijonov kron. Vse to še poteka izza mirnega časa.

Enotne cene za živino v Sloveniji. Vlada je poslala vsem okrajnim glavarstvom navodila, po katerih naj se določijo v celi Sloveniji po možnosti enotne cene za živila, posebno za klavno živino. Navajamo nekaj teh cen: za vole I. vrste 10 K za kg žive teže; za vole II. vrste 9 K za kg žive teže; za vole III. vrste 8 K za kg žive teže. Za krave I. vrste 8 K za kg žive teže; za krave II. vrste 7 K za kg žive teže; za krave III. vrste 6 K za kg žive teže. Za bike in telice I. vrste 9 K za kg žive teže, za II. vrste 8 K za kg žive teže, za III. vrste 7 K za kg žive teže.

Vsem pripadnikom bivšega topniškega polka številka 7, pozneje številka 128 v Ljubljani odnosno v Celovcu, Dunajskem Novem mestu in nazadnje v Mariboru se objavlja, da so se vse civilne obleke oddale v skladišča pekavske okružne komaade v Mariboru, kjer jih dobe oni, ki jih še niso sprejeli. Istotja so se oddale tudi civilne obleke topniškega polka številka 3 pozneje številka 106 v Mariboru. Vsem validom prvega krdeca, ki so že prosili ali nameravajo prositi za podpore, ki bi jim pripadale po pravilih sklada za vdove in sirote in za kojega se je zbiralo v polku samem, se naznanja tudi, da je bil ta sklad naložen pri Kranjski hranilnici v Ljubljani, ki ga je predala v sodno shrambo toliko časa, da se določi, kdo je upravičen ta sklad dvigniti oziroma upravljati. Prošenj za podpore itd. ni vlagati na Topniško poveljstvo v Mariboru ali kako drugo tuk. krdeco, ker se iste ne bodo mogle vpoštevati. (Dravska kavbična divizija v likvidaciji, Maribor.)

Pošta v Prekmurju. S 1. februarjem 1920 se zopet otvori poštni urad Turnišče za celokupni promet. Zvezo bo imel po peški pošti Beltince — Dobrovnik, katero opravlja poštni sluga urada Beltinci po sledečih prometnih časih. Odhod iz Beltince ob 8 — prihod v Turnišče ob 10 — odhod iz Turnišča ob 11 — in prihod v Dobrovnik ob 12 — uri. Odhod iz Dobrovnika ob 14 — prihod v Turnišče ob 15, prihod v Beltince ob 17.15 — uri. Ob ponedeljkih, središčah, petkih in sobotah gre sluga do Dobrovnika, ob torkih in četrkih pa samo do Turnišča.

Vinogradnikom. Državno vinarsko nadzorništvo v Mariboru nas prosi priobčiti sledeče:

Vsem vinogradnikom, ki so naročili trte pri drž trtnih nasadih na Štajerskem, oziroma naravnost pri nadzorništvu do konca predpisane roka (31. decembra 1919) se naznanja, da presegajo naročila na cepljenke in ključe 2—3 krat razpoložljivo množino trt. (Le nekaj tisoč necepljenih korenjakov II. izbire še je na razpolago). Posamezni naročniki imajo tedaj računati s tem, da se jim bo dodelilo le polovica do ene tretjine naročenih trt. Tozadevno nakaznice se bo razpošiljalo tekom meseca svečana t. l., ker so toraj zaloge trt izčrpane, se obenem vsem drugim zanimancem naznanja, da se novih naročil, ki še vedno dohajajo, ne more več upoštevati!

Nemška stranka pri nas. Nemci in nezdravljivi nemškutarji so osnovali posebno nemško stranko, ki bo prevzela politično likvidacijo nemštva v naši državi. Glasilo te stranke, ki ima na zunaj gospodarsko krinko, postane celjski list „Cillier Zeitung“. List bo izhajal dvakrat na teden. Kako mu je že zrasel greben, dokazuje neka notica, kjer pravi, da pri Špilju teče kulturna meja. Nemški nadutosti pač ni zdravila.

Domača vinska trgovina, na katero opozarjamo še enkrat, je tvrdka Oset & Cajnko v Slovenjgradcu. Ima v zalogi izborna vina raznih pridelkov, od ljutomeržana do banatskih in dalmatinskih vin. Priporočamo!

Za sprejem ujetnikov iz Italije, kateri se bodo vrnili v domovino, se delajo velike priprave. Ujetnike bodo sprejeli dostojno in častno.

Ker se vsled naglega odhoda v Maribor ne morem posloviti od vseh znancev v Radgoni in okolici, jim ključem tem potom: Srečno, in na svidenje še kedaj v življenju! **B. Borko, urednik.**

Domače vesti.

Ljutomer. Slov. pevsko društvo v Ljutomeru vabi na zabavni večer, ki se vrši v nedeljo 8. februarja v dvorani g. M. Štermana. Spored: A. D. Jenko, Molitev (moški zbor); Schwab, Vasovalec (meš. zbor); Hajdrih, Sirota, (moški zbor z alt-solo ga Drogenik); Vihar, Medjimurski zvuci (meš. zbor); Hudovernik, Naša zvezda (moški zbor z bariton solo g. Dijak); Schwab, „Še ena“ (koncertno kolo za meš. zbor); Mokranjac, Srbske narodne (meš. zbor). B. Mali mož iz devete dežele. Stotnik in njegov sluga (burka v 1 del.). V posredovalnici (burka v 1 del.) C. Šaljivi srečolov, začetek ob 19. uri (zih. zvečer). Čisti dobiček je namenjen za družbo sv. Cirila in Metoda ter za dijaške kuhinje.

Ljutomer. Mesarijo pok. Aleks. Vapotiča je prevzel mesar g. Iv. Kikec, zaveden Slovenec. — V trgu in okolici rasaja zopet španska influenza, ki je že zahtevala več žrtev. — Obrtniške in trgovsko društvo si je izvolilo za predsednika g. Jožefa Veljara, za podpredsednika pa trgovca g. F. Herzoga. — Dirkaško društvo v Ljutomeru vabi na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 8. februarja ob 9. uri v meščanski šoli v Ljutomeru. Na dnevnem redu je: 1. Pozdrav načelnika. 2. Poročila: a) tajniške; b) blagajnikovo. 3. Pregled in odobritev računov. 4. Določilo glede dirkališča. 5. Slučajnost.

Kde boga naše ljudstvo? Pišejo nam: Po ljutomerskem in gornjeradgonskem okraju se klatijo razni krivonosi prekmurški kupčevalci s kožami, kakor neki Heimer Herman iz Murske Sobote in drugi njega vredni soplemenjaki, ki porabljajo te kupčije tudi v to, da begajo in hujkajo naše ljudstvo proti naši državi, zlasti Srbi so jim tri v peti. Širili so in širijo med ljudstvom lažnjive vesti o „uspelem“ madžarskem vpadu v naše Prekmurje in da Prekmurje zopet pripade Madžarski. Jugoslaviji pa so dnevi šteti itd. Opozarjamo naše ljudi na te židve — madžarone, katerim bi bilo treba za-

brantni prehod v Prlekijo. Kar pokupijo kož, spravljajo jih v deželo svojih bivših pokroviteljev — na Madžarsko. Najboljše bi sploh bilo, da se jih z dihurjevimi kožami vred požene v „orszag“, kamor jih toliko vleče srce.

Zlobne laži. Ljubljanski dopisni urad poroča: List „Deutsche Grenzwehr“ od 1. januarja 1920 je poročal pod naslovom „Jugoslovenske roparske tolpe v radgonski okolici“ o raznih slučajih tatvine in ropa. Naša oblast so uvele o tem temeljito preiskavo, ki je pokazala, da so slučajni omenjeni v članku tega lista neresnični ter jim je namen edinole bliatenje posadke ter hujskanje proti naši državi. Dokazalo se je, da so bile tatvine v radgonski okolici od julija pa do decembra leta 1919 izvršene brez izjeme od podanikov Nemške Avstrije, od koder prihajajo razni ljudje v Jugoslavijo. Naše obmejne straže so večkrat iz usmiljenja pustile stradalce iz Avstrije v Jugoslavijo, da si tam nabirajo živil in baš ti so zagrošili precej tatvin. Johann Petrovitsch, ki ga omenja „Deutsche Grenzwehr“, je sam priznal, da je lagal, ko je trdil, da so mu bili od naše posadke izbiti štirje zobje in ukraden danar. Petrovitsch je sploh znan kot razuzdan pljaonec. Radgonsko prebivalstvo je prepričano, da se pošiljajo v našo državo iz Avstrije nahujskani ljudje, ki naj bi širili nezadovoljstvo ter agitirali med prebivalstvom proti državi. — Iz tega poročila lahko povzamemo, s kako umazanimi sredstvi se bore obmejni Nemci proti svojim sosedom. Dosegli seveda ne bodo ničesar. Laž ima vedno kratke noge in „Deutsche Grenzwehr“ se niti več ne sramuje, če se ji očita laž in podlost, saj se tudi bandit ne sramuje svojega revolverja. Jasno je, da je s takim sosedom nemogoče dobro razmerje!

Kmetijska podružnica sv. Peter — Negova ima občni zbor dne 2. februarja ob 9. uri predpoldne v posejilničnih prostorih v Gornji Radgoni. Na sporedu je poročilo o delovanju podružnice, tajniško in blagajniško poročilo, pregled računov ter sprejem novih udov in slučajnosti. K mnogobrojni udeležbi vabi — odbor.

V posnemanju iz Ljutomera smo prejeli: Na poroki g. Stajko v Mokotnjaku se je nabralo pri licitaciji „lukeca in medvedje klobase“ 134 K. K temu znesku je g. Veselič dodal še 10 K. Denar je izročil g. Gabrielčič ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Ljutomeru.

Radgoni. Tukajšnji „Sokol“ nas prosi objaviti nastopno notico. Telovadno društvo „Sokol“ v Radgoni obvešča vse člana (članice) tukajšnjega društva, da se vrši letos meseca junija v Pragi 7. vsesokolski zlet. „Češka obec sokolska“ nas vabi, da se udeležimo tega zleta ter hoče, da skupno pokažemo v zlati slovanski Pragi svojo moč ter plodove svojega dela. Ta vsesokolski zlet se bo vršil v velikanskem obsegu, zato ga tudi mi ne smemo zamuditi. Vsakdo, ki se namerava udeležiti tega zleta, se mora najkasneje do 15. marca t. l. javiti pri društvem tajnistvu. Pripomni še se, da kdor ni član sokolskega društva najkasneje do 1. februarja t. l., nima pravice do ugodnosti, katere bodo imeli na tem zletu člani sokolskih društev. Zdravo! — Odbor.

Gornja Radgoni. Zadržati smo poročati, da orlovska nemškutarja pod vodstvom očeta Bračka zopet dviga svojo kačjo glavo. Stem pa smo napravili hudo krivico nekemu pravcoljubnemu možu iz Spodnjega grisa, ker smo namreč pozabili omeniti njegovo zasluzno ime. To krivico seveda lejalno popravljamo. Ime mu je Lipič, mizar na Spodnjem grisu, sicer tudi „Edelmann“. Mož je zadajo nedeljo v neki slovenski gostilni javno izjavil, da je on prvi naročil „Štajerca“, oče Bračko pa so za njim samo bleknili „muc“ in ga šele potem naročili. Seveda, če gre za take prvenstvo, sedaj je razumeno, zakaj Lipič po gostilnah zabavlja čez naš list. Vsakemu svoje, Lipiču pa zveze!

Kapela. Tukaj se vrši v nedeljo, dne 1. februarja po večernici v šoli orlovski sestanek. Na sestanku govorijo tuji govorniki. Mladina in stariši so vabjeni, da se udeležijo sestanka v obilnem številu.

Boljšo bodočnost prinese samo delo.

Sejajte, da boste želi!

Razne vesti.

Nenavadna nesreča. Pri Kopenhagenu na Danskem se je pripetila nenavadna toda stražna železniška nesreča, ena najbolj presenetljivih, kar se jih je še kdaj pripetilo. Neki materi je padlo skozi okno malo dete in to je povzročilo smrt okrog tridesetim ljudem, a mnogo je ostalo ranjenih. Neka danska delavska obitelj se je peljala z vlakom in mati je sedela z otrokom v naročju pri odprtem oknu. Naenkrat se dete iztrga iz rok in pade iz vlaka. Nekdo od potnikov je potegnil za komunikacijsko vrv, zavore so ustavile vlak in došli sprevodnik je rekel materi, da naj izstopi in gre z njim do mesta, kjer je padlo dete iz veza. Strojvodja je polagoma vozil nazaj in končno so našli otroka skoraj nepoškodovanega ob progi. Nenadoma pa se prikaže brzovlak. Strojvodja ga je opazil šele, ko je bilo prepozno. Iz obeh vlakov je v trenutku nastala velika podrtija. Mati in dete sta bili rešeni, toda oče in ostalih pet otrok je bilo zmečkanih do smrti. Brzovlak je s polno silo drobil vozove počasi vozečega vlaka in se končno sam prevrnil preko visokega nasipa. Pod nasipom se je parni kotel razpočil in nekoliko oseb se je naravnost skuhalo v pari.

Književnost.

„Naša država“, spisal dr. Karel Capuder, Cirilova knjižnica, 1. zvezek. Maribor, 1919, Cirilova tiskarna. Cena s poštnino 4.20 K, brez poštnine 3.50 K. Strani 120. — Cirilova tiskarna pričinja izdajati knjižnico, kjer se bodo obravnavali predmeti iz našega zemljepisja, zgodovine, narodopisja ter duševnega in kulturnega življenja sploh. Podjetje je nastalo iz resnične in aktualne potrebe. Vsak zvezek bo tako urejen, da bo lahko služil kot informacijsko sredstvo, a tudi priročna knjiga, namenjen bo širšemu, nekoliko zavednejšemu in izobraženejšemu občinstvu, a bo prišel prav tudi inteligentu ter imel trajno vrednost. Prvi zvezek obravnava zemljepis naše države, torej predmet, ki je v sedanjih dneh vsakemu potreben, a o katerem nimamo še nobenega drugega spisa. Dr. K. Capuder je znan strokovnjak in pisatelj in njegovo ime jamči, da je delo solidno in temeljito. Cena je presenetljivo nizka — po zaslugi tiskarne in pisatelja, ki ne iščejo pri rodoljubnem delu nobenega dobička.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu oblažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerjevimi pravimi Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Potrebevali bi odvajajoče, želodec okrepjujoče sredstva? Poslužite se le Fellerjevimi pravimi Elza-kroglic, 6 skatljic 12 K. Omet in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Štubica donja, Elzatr. št. 264 Hrvatska.

Zavarovalnica „Croatia“. Radi zelo razširjenega poslovanja v Sloveniji, odločila je Croatia, zavarovalna zadruga v Zagrebu, da za Slovenijo ustanovi v Ljubljani lastno podružnico, vsled česar se dosedanje glavno zastopstvo v Ljubljani spremeni v podružnico. Ravnateljem podružnice imenovan je g. Stanko Jesenko, dosedanji glavni zastopnik „Croatia“ v Ljubljani. Priporočamo najtopleje vsakemu imenovani zavod, ki sprejema zavarovanja za požar, vlom, nezgode in življenje pod najmodernejšimi pogoji. Svoji k svojim.

Dolg potovalni kožuh se proda, popolnoma nov in nerabljen, napravjen iz predvojnega blaga, za ceno 2200 kron. Prodajalec naslov se izve pri upravništvu „Murske Straže“.

Opravnik (šafar)

obenem ekonom samec, 25 let star, v vseh kmetijskih strokah izvežban, išče pripravne službe. Zvežban v vinogradništvu. Ponudbe na **Ivana Lorančič, Cogotinel št. 34.** Pošta: Sv. Anton v Slov. gor.

Posredovalnica vseh služb

posreduje zanesljive moške in ženske službenice, sobarice za privatne hiše, hotele, natakarice za gostilne, bl. o. dekle itd., ter se priporoča

Rozalija Ruscher v Ljutomeru. 13—5

V najem iščem lokal za malo trgovino z mesnim blagom z stalžami vred, kakor tudi stanovanje in kuhinjo, na prometnem kraju, najraje v bližini Ljutomera ali Ptujja, avventuelno tudi kje v Prekmurju. Gnjene depise prosim pod „Jugoslovan“ na upravništvu „Murske Straže“.

Pšenične otrobe

po vagonik in v vsaki množini razpredaja Ferde Sert, Maribor, Koroška ulica 21.

Garje,

srašečico, kraste, listaje uniči pri človeku mast proti garjam. Brez vonja in se maže perila. 1 lonček za eno osebo s poštnino 8 K pri **lekarni Trnkozy, Ljubljana.**

Biši - Podgane stenice — ščurki

in vsa galaza mora poginiti ako porabite moja najbolje preizkušena in splešno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 7—, za podgane in miši K 7—, za ščurke K 8—, posebno mešan tinktura stenice K 7—, uničevalce moljev, prašek za uši v obleki in perila, proti mravljam, proti ušom pri perutnini K 6—, prašek proti mršarom K 6—, mazilo proti ušom pri ljudeh K 4—, mazilo za uši pri živini K 4—, tinktura proti mršarom na sadju in zelenjavi (uničovalcev rastlin) K 6—. Pošljite po povzetju Zaveč za eksport

M. Jünker, Zagreb 20, Petričjska ulica 3

Zamenja ali kupi se črna ovčja koža obdelana z belo obdelano, v približni velikosti 60—70 cm. Ponudbe na upravništvu „Murske Straže“.

Apno

se dobi dne 3. februarja 1920 na kolo-dvora v Križevcih. **Portland, cement, in late** so sedaj v zalogi. **Vekoslav Bratina, trgovec v Križevcih** pri Ljutomeru.

Prazne, dobro ohranjene karbidne zaboje, kupuje **Ivan Kovačič** trgovec v Radgoni.

Ženitna Ponudba.

Posestnica, 36 let stara, imajoča 3 orale posestva, z dvema otrokoma. Želi se možiti z možem dobrega značaja, starosti 32—40 let, z nekoliko premoženjem. Resne ponudbe s sliko na naslov: **Marija Stajko, Murski Nasadi št. 1, pošta Slatina Radenci.**

Tajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina **Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.**

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Podružnica v Velikovecu

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 % čistih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakvrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Jugoslovanski kreditni zavod

PODRUŽNICA MURSKA SOBOTA

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 % čistih brez odbitka. — Rentni davek plačuje zavod iz svojega.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevni cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usuje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zдроб, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati za družbo imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna: **v Gornji Radgoni.** Podružnice: **Cankova in Murska Sobota.** Dolnja Lendava :: Križovci pri Ljutomeru

Brez posebnega obvestila.

Dr. Vilko Maurer naznanja v globoki žalosti v imenu svojem, svoje žene **Tončke** in brata **Jankota** vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je njih nad vse dobra, plemenita mati zlatega srca, oziroma tašča, gospa

Emilija Maurer

roj. Pfeifer

po dolgem mučnem bolehanju, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, danes dopoldne ob četrtna 10. uri v 79 letu svoje starosti mirno izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb preblage rajinke bo v četrtek, dne 22. t. m. ob 9. uri dopoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznis cerkvah.

Na Raki pri Krškem, dne 19. januarja 1920.

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z.

Inženirska pisarna in stavbeno podjetje

Ljubljana, Sodna ulica šte. 2

Maribor, Viktringhofova ulica šte. 34

Brzjavni naslovi: JIP — Ljubljana, JIP — Maribor.

Oddelek I.

Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Oddelek II.

Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Oddelek III.

Beton, zelezobeton. Železna konstrukcija.

Oddelek IV.

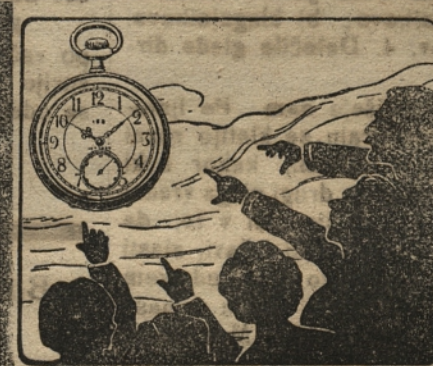
Železnice, ceste, predori, mostovi.

Oddelek V.

Industrijska in gospodarska poslopja.

Oddelek VI.

Komercialno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin.

Kočete dobro in ceno kupiti?

Najzanesljivejša ura je Suttnerjeva ura!

Niklasta, jeklena, srebrna ali zlata, vsaka Vas bo zadovoljila! Tudi verižice, prstane in uhane, vsakovrstne darove in potrebščine, kakor nože, priprave za britje, skarje, denarnice, sibičnjake, diamante za rezanje stekla, vse dobro in ceno najdete v ceniku od **H. SUTNER, Ljubljana, st. 978.**

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila in kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani šte. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposujuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Siroški za to ne presegajo ničdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajejo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori so v občinski hiši, Glavna cesta, šte. 14, tik kolodvara.